

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa O. B. i N. J.

przeciwko R. z siedzibą w W. prowadzącemu w Polsce działalność gospodarczą w ramach Bank (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce

o zapłatę

na skutek skargi O. B. i N. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1577/22,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 lipca 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1577/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje O. B. i N. J. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężne w wysokości po 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 12 stycznia 2023 r. do 17 marca 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt I ACa 1577/22 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia postanowienia w sprawie rozstrzygnięcia niniejszej skargi;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz O. B. i N. J. kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych**

wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia wydania niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

5. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz O. B. i N. J. kwoty po 200 (dwieście) zł tytułem nienależnie pobranej opłaty od skargi.

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą z 17 marca 2025 r. (data stempla pocztowego) skarżące O. B. i N. J., zastępowane przez profesjonalnego pełnomocnika – r.pr. K. P. wniosły o: stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie I Wydział Cywilny sygn. akt. I ACa 1577/22 (1); zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Krakowie do wydania zarządzeń o wyznaczeniu terminu rozprawy w ciągu 2 miesięcy od rozpoznania skargi (2);. zasądzenie na rzecz skarżących od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł (3); zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przewidzianych (2).

W uzasadnieniu skarżące podniosły, że sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego dniu 5 października 2022 r. W sprawie złożono kilka wniosków o termin wskazując na datę wpływu sprawy.

W ocenie skarżących żądana kwota 2.000 zł jest uzasadniona, ponieważ w sprawie występuje poważny problem systemowy – „łatwa i prosta sprawa” wymagająca jednej rozprawy, nie może być rozstrzygnięta przez Sąd (a dotyczy prawa do mieszkania i prawa konsumenta chronionego konstytucyjnie) w okresie max. 2 lat procesu.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę z 24 kwietnia 2025 r. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania – o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych

warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Z analizy akt sprawy wynika, że akta sprawy wpłynęły do I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie 5 października 2022 r. z apelacją strony pozwanej. Tego samego dnia wylosowany został sędzia referent, natomiast 17 października 2022 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji. Po wpłynięciu odpowiedzi na apelację, 8 grudnia 2022 r. zarządzono złożenie akt w archiwum w oczekiwaniu na termin rozprawy. 5 stycznia 2023 r. wpłynął wniosek powódek o udzielenie zabezpieczenia, który został uwzględniony postanowieniem z 12 stycznia 2023 r. W odpowiedzi na kolejne pisma skarżących z 7 lipca 2023 r., 13 grudnia 2023 r., 16 maja 2024 r. i 14 stycznia 2025 r. Przewodnicząca Wydziału pismami z 5 lipca 2023 r., 18 grudnia 2023 r., 27 maja 2024 r. oraz 22 stycznia 2025 r. poinformowała, że sprawa oczekuje na oznaczenie terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu.

Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania mającej wskazywać na bezzasadność skargi, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8,

poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzi mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120). Sąd Apelacyjny jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi zatem formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

O przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny w Krakowie pomimo kilkakrotnych ponagleń nie podjął żadnej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy przez ponad 2 lata, to jest od 12 stycznia 2023 r. do dnia złożenia skargi. Powyższe pozwala stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1577/22 doszło do przewlekłości postępowania.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 2 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd Najwyższy wziął przy tym pod uwagę żądanie skargi i przyznał zgodną z nim kwotę.

Uzasadnione jest wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie odpowiednich zaleceń, w szczególności, że Sąd Apelacyjny pomimo aktywnej postawy skarżących (powódek) wyrażającej się skierowaniu kilku pism ponaglących, przez ponad dwa lata nie podjął stosownych czynności zmierzających do zakończenia sprawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania skargowego w punkcie 5 postanowienia (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł) orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

[SOP]

[a.ł]

